

MINISTERSTWO
SPRAWIEDLIWOŚCI

www.ms.gov.pl

E - PORADNIK POWIATU OPATOWSKIEGO

PRAWO SPADKOWE – WYBRANE ZAGADNIENIA

Poradnik przygotowany w ramach zadania publicznego realizowanego w formie powierzenia zadania przez Zarząd Powiatu Opatowskiego.

Publikacja bezpłatna.

Praca zbiorowa

Autorzy:

Katarzyna Turbiarz – radca prawny, mediator

Katarzyna Markiewicz – radca prawny, doradca obywatelski

Wydawca:

Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Powiatu Opatowskiego z siedzibą w Opatowie

ul. Bronisława Ostrowskiego ps. Cichy 1

27 – 500 Opatów

Tel. (15) 868 – 20 – 87

fax. (15) 868 – 20 - 87

e-mail: lgdopatow@o2.pl

<http://www.lgdopatow.pl>

WPROWADZENIE – NIEODPŁATNE PORADY PRAWNE, EDUKACJA PRAWNA

Nieodpłatna pomoc prawna, nieodpłatne poradnictwo obywatelskie oraz edukacja prawna świadczone są zgodnie z ustawą z dnia 05 sierpnia 2015 roku o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej (Dz. U. 2020.2232 tj. z dnia 14 grudnia 2020 roku).

Miejsce i godziny świadczenia nieodpłatnej pomocy prawnej oraz nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego w Powiecie Opatowskim:

<u>Opatów Punkt nr 1</u> <u>Nieodpłatna pomoc prawna, nieodpłatne poradnictwo obywatelskie, nieodpłatna mediacja</u>	<u>Oźarów Punkt nr 2</u> <u>Nieodpłatna pomoc prawna</u>
ul. Sienkiewicza 17	ul. Stodolna 1
<p>Dane do kontaktu:</p> <p>1.Nr telefonu: 15 868-47-12 lub 797 – 994 – 708,</p> <p>2.Adres e-mail: <i>asystent@opatow.pl</i>,</p> <p>3.E-PUAP: - adres skrzynki: /itob624a04/Skrytka ESP lub należy wpisać na stronie epuap.gov.pl w pozycji nazwa adresata podmiot „Powiat Opatowski”,</p> <p>4.Bezpośrednia rejestracja z możliwości wskazania konkretnego terminu za pomocą strony Ministerstwa Sprawiedliwości https://np.ms.gov.pl/</p>	<p>Dane do kontaktu:</p> <p>1.Nr telefonu: 15 868-47-12 lub 797 – 994 – 708,</p> <p>2.Adres e-mail: <i>asystent@opatow.pl</i>,</p> <p>3.E-PUAP: - adres skrzynki: /itob624a04/Skrytka ESP lub należy wpisać na stronie epuap.gov.pl w pozycji nazwa adresata podmiot „Powiat Opatowski”,</p> <p>4.Bezpośrednia rejestracja z możliwości wskazania konkretnego terminu za pomocą strony Ministerstwa Sprawiedliwości https://np.ms.gov.pl/</p>
<p>Lokalna Grupa Działania Powiatu Opatowskiego</p> <p>Katarzyna Turbiarz – radca prawny, mediator - dyżur zgodnie z harmonogramem,</p> <p>Szymon Heba – radca prawny, doradca obywatelski, mediator - dyżur zgodnie z harmonogramem,</p> <p>Katarzyna Markiewicz – radca prawny, doradca obywatelskim, mediator – dyżur zgodnie z harmonogramem w wybrane piątki miesiąca.</p>	<p>Starostwo Powiatowe w Opatowie:</p> <p>Ewelina Bielak – adwokat,</p> <p>Jolanta Kotkowska – adwokat,</p> <p>Maria Kochowska – radca prawny,</p> <p>Dyżury zgodnie z harmonogramem.</p>
<p>Poniedziałek: 7:30 – 11:30 NPP i M.</p> <p>Wtorek: 7:30 – 11:30 NPP i M.</p> <p>Środa: 7:30 – 11:30 NPP i M.</p> <p>Czwartek: 7:30 – 11:30 NPP i M.</p> <p>Piątek: 7:30 – 12:30 NPO.</p>	<p>Poniedziałek: 9:00 – 13:00</p> <p>Wtorek: 7:30 – 11:30</p> <p>Środa: 9:00 – 13:00</p> <p>Czwartek: 9:00 – 13:00</p> <p>Piątek: 9:00 – 13:00</p>

Nieodpłatna pomoc prawna obejmuje:

- Poinformowanie o obowiązującym stanie prawnym oraz o przysługujących prawach i obowiązkach, w tym w związku z toczącym się postępowaniem przygotowawczym, sądowym, administracyjnym lub sądownoadministracyjnym;
- Wskazanie sposobu rozwiązania problemu prawnego;
- Przygotowanie projektu pisma w tych sprawach, z wyłączeniem pism procesowych w toczącym się postępowaniu przygotowawczym lub sądowym i pism w toczącym się postępowaniu sądownoadministracyjnym;
- Sporządzenie projektu pisma o zwolnienie od kosztów sądowych lub ustanowienie pełnomocnika z urzędu w różnych rodzajach postępowań;
- Nieodpłatną mediację.

Uwaga!!!

Nieodpłatna pomoc prawna nie obejmuje spraw związanych:

- z prowadzeniem działalności gospodarczej, z wyjątkiem przygotowania do rozpoczęcia tej działalności.

Nieodpłatne poradnictwo obywatelskie obejmuje:

- działania dostosowane do indywidualnej sytuacji osoby uprawnionej, zmierzające do podniesienia świadomości tej osoby o przysługujących jej uprawnieniach lub spoczywających na niej obowiązkach oraz wsparcia w samodzielnym rozwiązywaniu problemu, w tym, w razie potrzeby, sporządzenie wspólnie z osobą

uprawnioną planu działania i pomoc w jego realizacji. Nieodpłatne poradnictwo obywatelskie obejmuje w szczególności porady dla osób zadłużonych i porady z zakresu spraw mieszkaniowych oraz zabezpieczenia społecznego,

➤ nieodpłatną mediację.

KTO MOŻE SKORZYSTAĆ Z NIEODPŁATNEJ POMOC PRAWNEJ

KAŻDY, kto znajduje się w sytuacji, w której nie może ponieść kosztów odpłatnej pomocy i złoży takie oświadczenie w punkcie, w którym świadczona jest nieodpłatna pomoc, nieodpłatne poradnictwo obywatelskie lub nieodpłatna mediacja.

Osoba uprawniona, przed uzyskaniem nieodpłatnej pomocy prawnej lub nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego, składa pisemne oświadczenie, że nie jest w stanie ponieść kosztów odpłatnej pomocy prawnej.

Oświadczenie składa się osobie udzielającej nieodpłatnej pomocy prawnej lub świadczącej nieodpłatne poradnictwo obywatelskie.

Oświadczenie, przechowuje się w warunkach uniemożliwiających dostęp do niego osób trzecich. Administratorem danych osobowych zawartych w oświadczeniu, jest starosta. W celu umożliwienia kontroli prawidłowości udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej i świadczenia nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego starosta przechowuje oświadczenie, o którym mowa w ust. 2, przez trzy lata od końca roku kalendarzowego, w którym oświadczenie zostało sporządzone.

Nieodpłatna pomoc prawna przysługuje także osobie fizycznej prowadzącej jednoosobową działalność gospodarczą (osoba samozatrudniona) niezatrudniającej innych osób w ciągu ostatniego roku. Nieodpłatna pomoc prawna dla samozatrudnionych przedsiębiorców ma charakter pomocy de minimis.

INNE ISTOTNE INFORMACJE

Porady prawne udzielane są w ramach osobistej wizyty osoby uprawnionej w punkcie nieodpłatnego poradnictwa prawnego. Osoby, które ze względu na niepełnosprawność ruchową lub inne trudności nie są w stanie stawić się osobiście w punkcie porad prawnych pomoc prawna świadczona jest poza siedzibą punktu lub z wykorzystaniem środków komunikowania się na odległość po uprzednim zgłoszeniu w/w faktu pod wskazanym wyżej numerem telefonu oraz złożeniu stosownego oświadczenia.

EDUKACJA PRAWNA

Edukacja prawna stanowi ustawiczny proces prowadzony wobec obywateli bez względu na wiek. W ramach realizacji zadania z zakresu edukacji prawnej prowadzone są zajęcia dla uczniów szkół podstawowych oraz ponadpodstawowych mające na celu zwiększenie świadomości w zakresie podstawowych praw i obowiązków, profilaktyki oraz zwalczania przestępstw oraz funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości. Celem edukacji prawnej dzieci i młodzieży jest zapobieganie wykluczeniu prawnemu w dorosłym życiu. W ramach edukacji prawnej prowadzone są wykłady teoretyczne jak również szereg zajęć o charakterze praktycznym.

SPADEK – ZAGADNIENIA OGÓLNE

Sprawy dotyczące kwestii związanych z dziedziczeniem stanowią znaczny procent problemów prawnych rozwiązywanych w ramach nieodpłatnej pomocy prawnej. W związku z powyższym zaistniała konieczność wyjaśnienia podstawowych problemów kształtujących się na kanwie prawa spadkowego.

Spadek to nic innego jak ogół praw i obowiązków majątkowych zmarłego przechodzących po śmierci na jego następców prawnych.

NAJCZĘSTSZYMI PRAWAMI WCHODZĄCYMI W SKŁAD SPADKU SĄ:

- prawo własności rzeczy ruchomych oraz nieruchomości,
- prawo użytkowania wieczystego,
- ograniczone prawa rzeczowe m.in. służebności gruntowe,
- spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu,
- posiadanie,
- roszczenie windykacyjne,
- roszczenie negatoryjne,
- prawa i obowiązki wynikające ze stosunków sąsiedzkich,
- prawo do żądania naprawienia szkody powstałej w skutek naruszenia dóbr osobistych,
- prawo do żądania uznania umowy za bezskuteczną.

WAŻNE!

Do spadku nie wchodzi prawa i obowiązki zmarłego ściśle związane z jego osobą (np. przysługujące zmarłemu służebności osobiste) oraz

prawa i obowiązki przechodzące po śmierci na ściśle oznaczoną osobę niezależnie od tego czy wchodzi ona w krąg spadkobierców po zmarłym.

Należy pamiętać, że spadek to nie tylko przysporzenie aktywów, które spadkobierca pozyskuje dziedzicząc. W skład spadku wchodzi również długi. Długi stanowią bowiem, owe obowiązki majątkowe ciężące na osobie a przechodzące po jej śmierci na osoby wchodzące w krąg spadkobierców.

DO NAJCZĘSTSZYCH DŁUGÓW SPADKOWYCH ZALICZYĆ MOŻNA:

- koszty pogrzebu zgodnego z przyjętym w danym środowisku zwyczajem,
- koszty postępowania spadkowego,
- zobowiązania pieniężne względem instytucji finansowych, osób fizycznych i prawnych (kredyty, pożyczki, należności z weksla i in.),
- obowiązek zaspokojenia roszczenia o zapłatę zachowku,
- wykonanie zapisów i poleceń spadkowych.

Dziedziczenie może odbywać się na podstawie ustawy – wówczas zastosowanie mają przepisy art. 931 i następne ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 roku Kodeks cywilny (Dz. U. 2019.1145, tj. z dnia 19 czerwca 2019 roku) lub testamentu.

Nabycie spadku następuje z chwilą jego otwarcia a chwilą otwarcia spadku jest chwila śmierci spadkodawcy.

DZIEDZICZENIE USTAWOWE

Przepisy regulujące kwestie prawne związane z dziedziczeniem ustawowym zawarte zostały w Tytule II Księgi IV Kodeksu cywilnego – dziedziczenie ustawowe tj. w art. 931 – 940 kc.

Z dziedziczeniem ustawowym mamy do czynienia wówczas gdy spadkodawca nie zdecydował się na rozporządzenie swoim majątkiem na wypadek śmierci.

W POLSKIM PRAWIE SPADKOWYM WYRÓŻNIAMY PIĘĆ GRUP SPADKOBIERCÓW USTAWOWYCH.

Do **pierwszej** grupy spadkobierców ustawowych należą:

- zstępni (dzieci, wnuki i ich dzieci oraz wnuki),
- małżonek.

Dziedziczą oni w częściach równych, jednakże udział przypadający małżonkowi nie może być mniejszy niż $\frac{1}{4}$ całości spadku.

WAŻNE!

Jeżeli dziecko nie dożyło otwarcia spadku udział, który by mu przypadął przypada jego dzieciom w częściach równych. W przypadku braku dzieci udział przypada dalszym zstępnym.

Małżonek jest wyłączony od dziedziczenia jeżeli spadkodawca wystąpił przeciwko niemu z pozwem o separację lub rozwód z jego winy a żądanie to było uzasadnione. Wyłączenie następuje na mocy orzeczenia sądu. Z powództwem można wystąpić w terminie 6 miesięcy od dnia w którym spadkobierca dowiedział się o otwarciu spadku nie później niż w terminie 1 roku od dnia otwarcia spadku.

Nadto, wskazać należy, że przepisów o powołaniu do dziedziczenia nie stosuje się względem małżonka spadkodawcy pozostającego w separacji.

Do **drugiej** grupy spadkobierców ustawowych należą:

- małżonek,
- rodzice i rodzeństwo.

Do dziedziczenia w tej konfiguracji dochodzi wówczas gdy spadkodawca nie posiadał zstępnych (dzieci).

Udział przypadający każdemu z rodziców dziedziczących w zbiegu z małżonkiem spadkodawcy wynosi po $\frac{1}{4}$ całości spadku.

Jeżeli jedno z rodziców nie dożyło otwarcia spadku udział, który by mu przypadął, przypada rodzeństwu spadkodawcy w częściach równych.

Jeżeli żadne z rodziców nie dożyło otwarcia spadku udział, który by im przypadął, przypada rodzeństwu spadkodawcy w częściach równych.

Jeżeli natomiast któreś z rodzeństwa nie dożyło otwarcia spadku udział spadkowy, który by mu przypadął, przypada jego zstępny w częściach równych.

WAŻNE!

Jeżeli jedno z rodziców nie dożyło otwarcia spadku oraz brak jest rodzeństwa spadkodawcy lub jego zstępnych udział rodzica dziedziczącego w zbiegu z małżonkiem wynosi $\frac{1}{2}$ całości spadku.

Udział małżonka niezależnie od tego czy dziedziczy wspólnie z rodzicami spadkodawcy, jego rodzeństwem czy zstępnymi rodzeństwa zawsze wynosi $\frac{1}{2}$ całości spadku.

Jeżeli brak jest zstępnych (dzieci) spadkodawcy, jego rodziców, rodzeństwa lub zstępnych rodzeństwa małżonek dziedziczy cały spadek.

Do **trzeciej** grupy spadkobierców ustawowych należą:

- dziadkowie i zstępni dziadków spadkodawcy.

Do dziedziczenia w tej grupie dochodzi w sytuacji braku: zstępnych (dzieci), małżonka, rodziców, rodzeństwa i zstępnych rodzeństwa.

Dziadkowie dziedziczą w częściach równych.

Podział udziału dziadka, który nie dożył otwarcia spadku następuje według zasad wskazanych powyżej.

Jeżeli żaden z dziadków nie dożył otwarcia spadku udział który by mu przypadł, przypada jego zstępny.

WAŻNE!

W razie braku zstępnych dziadka który nie dożył otwarcia spadku jego udział przysługuje w częściach równych pozostałym dziadkom.

Do **czwartej** grupy spadkobierców ustawowych należą:

- dzieci małżonka zmarłego (pasierbowie).

Do dziedziczenia w tej grupie zachodzi w przypadku braku spadkobierców z poprzednich grup spadkobierców ustawowych.

Do **piątej** grupy spadkobierców ustawowych należy:

- gmina ostatniego miejsca zamieszkania spadkodawcy lub

- Skarb Państwa.

DZIEDZICZENIE W PRZYPADKU PRZYSPOBIENIA PEŁNEGO

Przysposobiony dziedziczy po przysposabiającym i jego krewnych tak jakby był dzieckiem przysposabiającego. Przysposabiający dziedziczą po przysposobionym i jego krewnych tak jakby byli rodzicami przysposobionego.

W przypadku przysposobienia pełnego nie dziedziczy się po swoich krewnych naturalnych a ci nie dziedziczą po przysposobionym.

DZIEDZICZENIE TESTAMENTOWE

Spadkodawca może rozporządzić swoim majątkiem na wypadek śmierci poprzez sporządzenie testamentu.

Testament może zawierać rozporządzenie tylko jednej osoby.

Testament w każdej chwili może zostać odwołany lub zmieniony.

ODWOŁANIE TESTAMENTU MOŻE NASTĄPIĆ POPRZEZ:

- sporządzenie nowego testamentu,
- zniszczenie testamentu lub pozbawienie go cech ważności,
- dokonanie zmian na dokumencie.

RODZAJE TESTAMENTÓW:

- a) Zwykłe;
 - własnoręczny (holograficzny),
 - notarialny,
 - alograficzny.

- b) Szczególne;
 - ustny,
 - podróżny,
 - wojskowy.

TESTAMENT WŁASNORĘCZNY

Dla swojej ważności powinien być sporządzony w całości pismem odręcznym przez spadkodawcę. Powinien być opatrzony podpisem spadkodawcy oraz datą pewną.

WAŻNE!

Testament własnoręczny nie może być sporządzony pismem komputerowy czy maszynowym i jedynie podpisany przez spadkodawcę.

PODSTAWOWE WZORY TESTAMENTU

Sporządzamy gdy chcemy po prostu wskazać osoby, które mają po nas dziedziczyć. Możemy przy tym określić udział jaki mają one otrzymać. Wskazanie osób dziedziczących nie pozbawia osób uprawnionych do otrzymania zachowku.

PRZYKŁAD 1

Sandomierz, dnia 22 czerwca 2020 roku

Testament

Ja, Jan Kowalski, urodzony 1 grudnia 1950 roku w Kielcach, do spadku po mnie powołuję w równych częściach: mojego syna Karola Kowalskiego i moją wnuczkę Annę Nowak.

Jan Kowalski

PRZYKŁAD 2

Sandomierz, dnia 22 czerwca 2020 roku

Testament

Ja, Jan Kowalski, urodzony 1 grudnia 1950 roku w Kielcach, na wypadek mojej śmierci cały posiadany majątek przekazuję mojej córce Katarzynie Kowalskiej.

Jan Kowalski

Sandomierz, dnia 22 czerwca 2020 roku

Testament

Ja, Jan Kowalski, urodzony 1 grudnia 1950 roku w Kielcach, na wypadek mojej śmierci mój majątek przekazuje Katarzynie Kowalskiej urodzonej 12 czerwca 1980 roku w Krakowie, która ma otrzymać 1/2 część. Pozostałą połowę w równych częściach mają otrzymać: moja żona Halina Kowalska i mój wnuk Jarosław Nowak .

Jan Kowalski

WZORY TESTAMENTU Z WYDZIEDZICZENIEM

Wydziedziczenie wskazanej w testamencie osoby nie tylko pozbawia ją prawa do części spadku, ale także pozbawia prawa do **zachowku**. Wydziedziczenie może być dokonane tylko z ważnych przyczyn, tj. wtedy gdy uprawniony wbrew woli spadkodawcy postępuje uporczywie w sposób sprzeczny z zasadami współżycia społecznego lub dopuścił się względem spadkodawcy albo jednej z najbliższych mu osób umyślnego przestępstwa przeciwko życiu, zdrowiu lub wolności albo rażącej obrzyździe lub uporczywie nie dopełnia względem spadkodawcy obowiązków rodzinnych.

Sandomierz, dnia 22 czerwca 2020 roku

Testament

Ja, Jan Kowalski, urodzony 1 grudnia 1950 roku w Kielcach, do spadku po mnie powołuję w równych częściach: mojego syna Karola Kowalskiego i moją wnuczkę Annę Nowak.

Jednocześnie wydziedziczam mojego syna Adama Kowalskiego gdyż nie utrzymuje on ze mną żadnych kontaktów rodzinnych od ponad dziesięciu lat, nie interesował się mną również w czasie ciężkiej choroby jak również odmówił mi wsparcia w okresie wielomiesięcznego pobytu w szpitalu.

Jan Kowalski

Sandomierz, dnia 22 czerwca 2020 roku

Testament

Ja, Jan Kowalski, urodzony 1 grudnia 1950 roku w Kielcach, na wypadek mojej śmierci cały majątek przekazuje żonie Annie.

Jednocześnie wydziedziczam moją córkę Katarzynę ponieważ wielokrotnie pomałowała mnie w gronie rodzinnym i wśród znajomych używając przy tym słów wulgarnych i obraźliwych o czym dowiadywałem się systematycznie od innych krewnych.

Jan Kowalski

Sandomierz, dnia 22 czerwca 2020 roku

Testament

Ja, Jan Kowalski, urodzony 1 grudnia 1950 roku w Kielcach, na wypadek mojej śmierci cały majątek przekazuje w równych częściach moim wnukom.

Jednocześnie wydziedziczam mojego syna Karola Kowalskiego Kowalskiego ponieważ jest hazardzistą i alkoholikiem. Nadto zaniedbywał swoją rodzinę, urządzał im karczemne całonocne awantury i mimo moich wielokrotnych próśb nie chciał podjąć leczenia.

Jan Kowalski

TESTAMENT ALOGRAFICZNY

Polega na ustnym oświadczeniu swojej woli względem wójta, burmistrza, prezydenta miast, sekretarza gminy, powiatu, marszałka województwa, starosty lub kierownika urzędu stanu cywilnego. Złożenie oświadczenia odbywa się w obecności dwóch świadków.

Oświadczenie spisane zostaje w protokole, następnie odczytane i opatrzone podpisami spadkodawcy, osoby odbierającej oświadczenie oraz świadków.

WAŻNE!

Testamentu alograficznego nie mogą sporządzić osoby głuche oraz nieme.

TESTAMENT USTNY

Sporządzany w sytuacji:

- obawy rychłej śmierci,
- niemożności lub utrudnienia w zachowaniu zwykłej formy testamentu.

Oświadczenie zawierające ostatnią wolę komunikowane jest w obecności co najmniej trzech świadków jednocześnie obecnych.

Treść testamentu stwierdza się jego spisaniem przez jednego ze świadków lub osobę trzecią przed upływem roku od dnia złożenia oświadczenia. Powyższe musi zawierać: miejsce i datę oświadczenia, miejsce i datę sporządzenia pisma, podpis spadkodawcy, podpisy świadków.

Jeżeli treść testamentu nie została stwierdzona w powyższy sposób w terminie 6 miesięcy od dnia otwarcia spadku można stwierdzić jego treść przed sądem w obecności świadków.

TESTAMENT PODRÓŻNY

Sporządzany:

- na polskim statku powietrznym lub wodnym,
- w obecności dowódcy statku lub jego zastępcy,
- przy obecności dwóch świadków.

Złożone ustnie oświadczenie woli jest spisywane przez dowódcę statku lub jego zastępcę i zostaje opatrzone datą i miejscem sporządzenia dokumentu oraz podpisami w/w osób.

WYDZIEDZICZENIE

Wydziedziczenie polega na pozbawieniu zstępnych, małżonka i rodziców zachowku.

PRZYCZYNAMI WYDZIEDZICZENIA SĄ:

- wbrew woli spadkodawcy postępowanie uporczywie w sposób sprzeczny z zasadami współżycia społecznego,
- dopuszczenie się względem spadkodawcy albo jednej z najbliższych mu osób umyślnego przestępstwa przeciwko życiu, zdrowiu, wolności bądź rażącej obrazie czci,
- uporczywe niedopełnienie względem spadkodawcy obowiązków rodzinnych.

Wydziedziczenie następuje w testamencie.

WAŻNE!

Osoba uprawniona do zachowku nie może zostać wydziedziczona jeżeli spadkodawca jej wybaczył.

W przypadku wydziedziczenia uprawnionymi do zachowku są zstępni wydziedziczonego zstępnego.

ZACHOWEK

Zachowek jest instytucją prawa spadkowego mającą na celu ochronę osób najbliższych spadkodawcy przed dowolnym sposobem korzystania przez niego ze swobody testowania oraz rozporządzania za życia swoim majątkiem (np. darowizny).

UPRAWNIONYMI DO ZACHOWKU SĄ:

- małżonek,
- zstępni,
- rodzice spadkodawcy

k którzy byliby uprawnieni do dziedziczenia z mocy ustawy.

Wysokość zachowku wynosi $\frac{1}{2}$ udziału, który przypadął by wskazanym wyżej osobom przy dziedziczeniu z ustawy.

Jeżeli uprawniony do zachowku jest małoletni lub trwale niezdolny do pracy wysokość zachowku wynosi $\frac{2}{3}$ udziału przypadającego przy dziedziczeniu ustawowym.

Roszczenie z tytułu zachowku jest roszczeniem majątkowym dochodzonym na drodze sądowej.

Roszczenie o zachowek przedawnia się z upływem lat pięciu od ogłoszenia testamentu.

PRZEBIEG POSTĘPOWANIA SPADKOWEGO

Stwierdzenie nabycia spadku następuje bądź przed notariuszem bądź na drodze postępowania sądowego w tzw. postępowaniu nieprocesowym.

Stronami postępowania są wnioskodawca i uczestnicy.

Wnioskodawcą jest każdy kto ma w zainicjowanym postępowaniu interes prawny.

Właściwym rzeczowo do rozpoznania sprawy o stwierdzenie nabycia spadku jest Sąd Rejonowy Wydział Cywilny.

Właściwość miejscowa ustalana jest na podstawie ostatniego miejsca zwykłego pobytu spadkodawcy, a jeżeli takiego miejsca w Polsce nie da się ustalić właściwy jest sąd miejsca położenia majątku spadkowego lub jego części.

Do wniosku o stwierdzenie nabycia spadku dołączyć należy:

- odpis skrócony aktu zgonu spadkodawcy,
- odpisy skrócone aktów urodzenia/małżeństwa uczestników/wnioskodawcy,

Wniosek o stwierdzenie nabycia spadku podlega opłacie sądowej.

Zgodnie z art. 49 ust. 1 pkt. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. 2019.785 tj. z dnia 26 kwietnia 2019 roku) opłatę stałą w kwocie 100 zł pobiera się od wniosku o stwierdzenie nabycia spadku. Jeżeli w jednym wniosku umieszczone są żądania stwierdzenia nabycia spadku po kilku osobach opłatę pobiera się od każdego wniosku odrębnie. W praktyce oznacza to, że żądając w jednym wniosku stwierdzenia nabycia spadku po dwóch osobach uiszcza się opłatę w kwocie 200 zł.

Ponadto w związku z treścią Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 7 września 2016 roku w sprawie sposobu uiszczania i wysokości

opłat za wpisy dokonywane w Rejestrze Spadkowym przez notariusza albo przez sąd (Dz.U.2016.1420) oraz brzemieniem art. 95i znowelizowanej ustawy – Prawo o notariacie (Dz.U. 2014.164) należy uiścić dodatkową opłatę w wysokości 5 zł w sprawach o stwierdzenie nabycia spadku. Opłata ta zostaje przekazana Krajowej Radzie Notarialnej po dokonaniu wpisu.

WZÓR WNIOSKU O STWIERDZENIE NABYCIA SPADKU

Opatów, dnia

Sąd Rejonowy w Opatowie

I Wydział Cywilny

Pl. Obrońców Pokoju 18

27 – 500 Opatów

Wnioskodawca: (imię, nazwisko, PESEL, adres zamieszkania)

Uczestnicy: (imię, nazwisko, adres zamieszkania)

Wniosek o stwierdzenie nabycia spadku

Działając w imieniu własnym wnoszę o:

1. Stwierdzenie, że spadek po (imię i nazwisko) zmarłym w dniu (data) przed śmiercią stale zamieszkałym w (miejsowość) z mocy ustawy/testamentu nabyli: (imię i nazwisko spadkobierców),
2. Dopuszczenie dowodów z:
 - odpisów skróconych aktów stanu cywilnego,
 - zapewnienia spadkowego.

Uzasadnienie

Spadkodawca (imię i nazwisko) zmarł w dniu (data). Przed śmiercią stale zamieszkiwał w (miejscowość). W chwili śmierci spadkodawca był (żonaty/zamężna, wdowcem/wdową, kawalerem/panną).

Spadkodawca posiadał / nie posiadał dzieci pozamałżeńskich ani przysposobionych.

Spadkodawca pozostawił/nie pozostawił testamentu.

Do kręgu spadkobierców ustawowych po zmarłym należą (imiona i nazwisko).

W skład spadku po zmarłym wchodzi / nie wchodzi gospodarstwo rolne.

Biorąc powyższe pod uwagę zaistniała konieczność uregulowania kwestii spadkowych po zmarłym.

W imieniu własnym wnoszę jak we wstępie.

podpis

Załączniki:

- dowód uiszczenia opłaty sądowej
- odpisy skrócone aktów stanu cywilnego
- odpis(-y) wniosku wraz z załącznikami

